

SISÄISEN TARKASTUKSEN VUOSIRAPORTTI 2016

1. Tehtävät, henkilöstö ja tarkastusten toteutus

1.1 Tehtävät

Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on avustaa kaupunginhallitusta ja kaupunginjohtajaa hyvän johtamis- ja hallintotavan, riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimivuuden arvioinnissa ja kehittämisessä suorittamalla kaupungin organisaation hallinnon, talouden ja toimintojen tarkastusta sekä tarjoamalla konsultointipalveluja. Sisäinen tarkastus toimii kaupunginjohtajan alaisuudessa omana tulosalueenaan.

1.2 Henkilöstö ja vastuut

Tulosalueella työskenteli kuusi henkilöä. Alla olevassa taulukossa on esitetty henkilöiden tehtävänimikkeet ja erityisvastuualueet.

Nimike	Nimi	Erityisvastuualueet
Tarkastusjohtaja	Pentti Asumus	Tarkastustoiminnan johtaminen ja koordinointi.
Tarkastusassistentti	Kati Sohlberg	Avustaminen tarkastuksissa ja konsultoinnissa. Käteiskassojen tarkastukset ja toimistotehtävät.
Sisäinen tarkastaja	Antti Taavila	Toimivaltaan, päätöksentekoon, asianhallintaan, yleishallintoon ja henkilöstöhallintoon sekä konserniyhteisöihin liittyvät asiat.
Sisäinen tarkastaja	Marika Senishch	Hankintoihin, omaisuuden hallinnointiin, sopimuksiin, vakuutuksiin sekä konserniyhteisöihin liittyvät asiat.
Sisäinen tarkastaja	Tiitta Lindström	Suunnittelu- ja seurantajärjestelmiin, laskentatoimeen, kirjanpitoon, arvonnäisäverotukseen sekä avustuksiin liittyvät asiat.
Sisäinen tarkastaja	Jouni Väänänen	Tietoturvaan ja tietojärjestelmiin liittyvät asiat sekä atk-avusteiset tarkastukset.

1.3 Tarkastusten suorittaminen

Varsinaisten tarkastusten osalta sisäinen tarkastus laati vuosisuunnitelman koko kalenterivuodeksi 2016. Suunnitelma yhteen sovitettiin tilintarkastajan työohjelman kanssa päällekkäisyyksien välttämiseksi. Tarkastusaiheet vastuutettiin tarkastajittain ja aikataulutettiin. Suunnitelman hyväksyi kaupunginjohtaja.

Jälkitarkastuksilla varmistettiin, että varsinaisten tarkastusten yhteydessä sovitut tai suositellut toimenpiteet oli käsitelty asianmukaisesti ja otettu huomioon toiminnan kehittämisessä. Jälkitarkastukset tehtiin noin vuoden sisällä tarkastusten valmistumisesta. Osa aikaisemmin tehdyistä tarkastuksista oli sellaisia, ettei jälkitarkastukseen ollut tarvetta.

Lisäksi sisäinen tarkastus teki käteiskassoihin kohdistuvia kassantarkastuksia.

1.4. Tarkastusten raportointi

Ennen lopullisen tarkastusraportin julkaisemista kukin raportti on ollut tarkastuskohteessa luettavana mahdollisten väärinkäsitysten oikaisemista varten. Tarkastusraportit on toimitettu kaupunginhallituksen puheenjohtajille, kaupunginjohtajalle, talousjohtajalle, asianomaiselle toimialajohtajalle ja tulosaluejohtajalle sekä toimialan talous- ja hallintojohtajalle. Tarkastusraportit on toimitettu myös lautakuntien ja johtokuntien puheenjohtajille silloin, kun tarkastus on merkittävästi kosketanut ao. toimielimen toimialaa. Lisäksi yksittäinen raportti on toimitettu harkinnan mukaan myös muille asianosaisille. Yhtiötarkastuksissa raportit on toimitettu tarkastetulle yhtiölle sekä omistajaohjausta ja -valvontaa varten yleisjaostolle.

2. Suoritetut tarkastukset

Vuoden aikana tehtiin kaikkiaan 40 tarkastusta. Näistä varsinaisia tarkastuksia on 22 kpl ja jälkitarkastuksia 18 kpl. Kassantarkastuksia tehtiin 68 kpl. Tarkastukset kohdistuivat seuraavasti:

Toimiala	Lkm	Toimiala	Lkm
Useita toimialoja koskevat	7	Maankäyttö, rakentaminen ja ympäristö	6
Sosiaali- ja terveystoimi	1	Konserni- ja asukaspalvelut	5+5
Sivistystoimi	4	Yhtiöt	11
Kaupunginjohtajan toimiala	1	Kassantarkastukset	68

Varsinaiset tarkastukset

1. Edustusohje ja sen noudattaminen
 2. Ajoneuvojen käytön seuranta
 3. Tietohallinnon kolme palvelusopimusta
 4. Liikuntatoimen uudelleenjärjestelyt vuonna 2015
 5. Pienhankinnat
 6. Käyttötaloushankinnat perhepalveluiden tulosalueella
 7. Yleisjaoston myöntämät avustukset
 8. Kassaero Vantaa –infossa
 9. Kiinteistö Oy Korson toimistokeskus
 10. Kuljetuskalustojärjestelmä
 11. Kiinteistö Oy Vantaan Peltolantie 5
 12. Korson Pienteollisuustalo Oy
 13. Työllisyyspalveluiden valmennustalo
 14. Konsernipalveluiden käyttötaloushankinnat
 15. Konserniohjaus ja –valvonta Vantaan kaupungissa
 16. A-Tulkkaus Oy
 17. 6Aika –hankkeet
 18. Rondo-laskujen asiatarkastaminen
 19. Työllisyyspalveluiden tulosalueen hallinto ja talous
 20. Elinkeinopalveluiden sopimukset
 21. Perhepäivähoidon mobiilisovellus
 22. Vantaan Moottorirata Oy
-

Jälkitarkastukset

1. Timmi-tietojärjestelmä
2. Talouspalvelukeskuksen hoitamat tytäryhtiöiden taloushallinnon tehtävät
3. Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan yleislaskutus
4. Tikkuparkki Oy
5. Kiinteistö Oy Kehäsuora
6. Kiinteistö Oy Kehäportti
7. Kiinteistö Oy Itäkehä
8. Rakennusvalvonnan tulosalueen hallinnon tarkastus
9. Kiinteistö Oy Tikkurilan Keskustapysäköinti
10. Merkittävää yhteiskunnallista työtätekeville järjestöille myönnetty avustukset vuonna 2014
11. Tilakeskuksen kaksi puitesopimusta
12. Maankäyttösopimukset
13. KL-kuntahankintojen kilpailuttamat hankinnat
14. VAV Asunnot Oy:n tietohallinto ja tietojärjestelmät
15. Jäsenmaksut ja tekijänoikeuskorvaukset
16. Oppilas- ja päivähoitokuljetusten hankintasopimusten noudattaminen
17. Projektihallintajärjestelmä
18. Pysäköinninvalvonnan Helga-tietojärjestelmä

Kassantarkastukset

1. Kassantarkastuksia yhteispalvelupisteisiin tehtiin 23 kpl
 2. Kassantarkastuksia muualle tehtiin 45 kpl
-

2.1 Olennaisimmat tarkastushavainnot toimialoittain

Useampaa toimialaa koskevat tarkastukset

Edustusohjetta ja sen noudattamista koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että ohjetta on noudatettu toimialoilla.

Tarkastushavaintojen perusteella voitiin todeta, että kaupungin edustusohjetta on noudatettu pääsääntöisesti hyvin. Kaikkiin kululaskuihin ei oltu kuitenkaan liitetty asianmukaisia kuitteja ja selvityksiä.

Ajoneuvojen käytön seuranta koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että ajoneuvojen käytön seuranta varten hankittu paikannus- ja raportointijärjestelmä on otettu käyttöön ja että sitä hyödynnetään asianmukaisesti.

Tarkastuksessa todettiin, että paikannus- ja raportointijärjestelmän käytössä ja siitä saatavien tietojen hyödyntämisessä yksiköiden toiminnassa on merkittävästi parannettavaa eikä paikannusjärjestelmää ole käytetty järjestelmän tavoitteiden mukaisiin käyttötarkoituksiin siinä laajuudessa kuin pitäisi. Etenkin ajoneuvojen käytön tehokkuuden varmistamiseen järjestelmää hyödyntämällä on syytä kiinnittää huomiota.

Pienhankintoja koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että pienhankinnat on toteutettu asianmukaisesti.

Tarkastushavaintojen perusteella voidaan todeta, että pienhankintojen toteutuksessa ja valvonnassa on kehitettävää. Pienhankinnoissa käytettävä Hankinta Sampo -palvelu on hyvä työväline pienhankintojen kilpailutuksiin, mutta havaintojen mukaan sitä ei käytetä kaikissa pienhankinnoissa, joissa pitäisi ja sitä on joissain tapauksissa käytetty kaupungin ohjeiden vastaisesti.

6Aika –hankkeita koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että ko. hankkeita Vantaalla toteutetaan niille asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Vuonna 2014 käynnistynyt 6Aika-strategia on kestävä kaupunkikehityksen strategia, jota toteuttavat Suomen kuusi suurinta kaupunkia eli Helsinki, Espoo, Vantaa, Tampere, Turku ja Oulu. 6Aika-strategiaa on Vantaalla viety eteenpäin osin suunnittelemattomasti ja hankkeista tiedottaminen toimialoille päin on ollut erityisesti strategian toteutuksen alkuvaiheessa puutteellista. Vantaalla ei ole vahvaa kaupunkitasoisen kehittämisen kulttuuria ja lisäksi toimialarajat ylittävien

hankkeiden resursointiin ja omarahoitusosuuteen liittyy haasteita. Voidaan myös todeta, että 6Aika-strategian projekteja ei ole hallinnoitu täysin kaupungin projektimallin mukaisesti.

Rondo-laskujen asiatarkastamista koskevan tarkastuksen tavoitteena oli selvittää laskujen asiatarkastajien toimintatavat ja että asiatarkastajat tietävät tehtävänsä ja vastuunsa laskujen käsittelyprosessissa.

Tarkastuksen perusteella todettiin, että kaikille laskujen asiatarkastajilla ei ollut selvänä heidän rooli, tehtävät ja vastuu laskujen käsittelyprosessissa. Asiatarkastajat eivät aina aktiivisesti pyytäneet tai saaneet itselleen kuitteja, tilausvahvistuksia, lähetyslistoja ym. tositteita, jotta he voisivat suorittaa työnsä asianmukaisesti.

Useampaa toimialaa koskevia jälkitarkastuksia olivat Projektihallintajärjestelmä sekä Jäsenmaksut ja tekijänoikeuskorvaukset. Jälkitarkastusten perusteella voidaan todeta, että tarkastusraporteissa suositellut toimintaa korjaavat toimenpiteet on toteutettu pääosin ehdotetulla tavalla.

Kaupunginjohtajan toimiala

Elinkeinopalveluiden sopimuksia koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että elinkeinopalveluiden sopimusten hallinta on kunnossa, sopimukset on laadittu kaupungin edun mukaisesti, sopimuksia noudatetaan ja että sopimuksia säilytetään asianmukaisesti.

Elinkeinopalveluiden sopimusten hallinta oli pääosin kunnossa, sopimukseen oli kirjattu kaikki keskeiset sopimusehdot ja sopimusten perusteella maksetut kulut perustuivat pääsääntöisesti sopimuksissa mainittuihin maksuihin ja hintoihin. Sopimuksia säilytettiin asianmukaisesti. Puutteita esiintyi mm. sopimusten lisätietojen täyttämässä Astaan, sopimusten liitteiden tallentamisessa sekä vuokrasopimusten allekirjoittajan valtuuksissa.

Sivistystoimi

Liikuntatoimen vuoden 2015 uudelleenjärjestelyjä (voimaan 1.1.2015) koskevan tarkastuksen tavoitteena oli selvittää, miten henkilöstövuokraus toimii yhtiöiden (MUP ja VTK) sekä liikuntapalveluiden välillä, miten yhtiöiden tilojen käyttö ja toiminta on järjestetty sekä miten pääsarjataso edustusjoukkueiden uusi tukimalli on käytännössä toteutettu.

Tarkastusvaiheessa (4/2016) osapuolten (MUP/VTK ja Liikuntapalvelut) välillä oli edelleen eräitä ratkaisemattomia asioita, kuten liikuntapaikkojen yllä- ja kunnossapitoon käytettävän kaluston vuokra vuodelta 2015 sekä se, miten kirjataan eräät MUP:in vanhat saatavat. Lisäksi todettiin, että nykyinen henkilöstön vuokraus- ja edelleenvuokrauskäytäntö ei ole kaikilta osin toimiva. Pääsarjataso edustusjoukkueiden uusi tukimalli oli toteutettu kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti.

Perhepäivähoidon mobiilisovellusta koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa järjestelmän asianmukainen toiminta ja käyttö.

Perhepäivähoidossa vuonna 2015 käyttöönotetun mobiilisovelluksen prosessit ja tietojen käsittely järjestelmässä ovat sisäisen valvonnan näkökulmasta katsoen loogisia, toimivia ja tarkoituksenmukaisia. Sovellusta myös käytetään asianmukaisesti ja palvelutasoa seurataan säännöllisesti toimittajan kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti. Mobiilisovelluksen käyttöönotto on tehostanut perhepäivähoidon prosesseja ja parantanut sisäistä valvontaa merkittävästi.

Sivistystoimen toimialalla tehtyjä jälkitarkastuksia olivat koulujen Timmi-tietojärjestelmä ja Oppilas- ja päivähoitokuljetusten hankintasopimusten noudattaminen. Jälkitarkastusten perusteella voidaan todeta, että tarkastusraporteissa suositellut toimintaa korjaavat toimenpiteet on toteutettu ehdotetulla tavalla.

Sosiaali- ja terveystoimi

Käyttötaloushankintoja perhepalveluiden tulosalueella koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että hankinnoissa noudatetaan hankintalainsäädäntöä ja kaupungin hankintaohjeistusta.

Tulosalueen käyttötaloushankinnat on kokonaisuutena katsoen tehty asianmukaisesti ja hankinnoissa on noudatettu hyvin hankintalakia.

Konserni- ja asukaspalveluiden toimiala

Tietohallinnon kolmea palvelusopimusta koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että hankinnat on tehty asianmukaisesti, sopimuksia noudatetaan, laskut on kirjattu ja hyväksytty asianmukaisesti sekä, että sisäinen valvonta on riittävää. Lisäksi huomiota kiinnitettiin sopimusten yleiseen hallintaan.

Tarkastushavaintojen perusteella voidaan todeta, että tietohallinnon hankintojen laajuuden määrittelyssä, suoraankintojen perusteluissa ja sopimusten hallinnoinnissa on kehitettävää. Tarkastetut laskut olivat sopimusten mukaisia. Laskujen erittelyt olivat asianmukaisia ja sisäisen valvonnan kannalta riittävän yksityiskohtaisia. Kaikki tarkastetut laskut oli kirjattu ja hyväksytty asianmukaisesti.

Yleisjaoston myöntämiä avustuksia koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että avustusten myöntämisestä annettuja ohjeita on noudatettu.

Avustusten tilitysmenettelyssä ja tilityksen teon ohjeistamisessa sekä terveyden ja hyvinvoinnin avustusten tilitysjankohdan määrittelyssä on kehitettävää. Tarkastuksen yhteydessä tarkastettiin kahden avustuksia saaneen yhdistyksen kirjanpito vuodelta 2015. Tarkastuksen tuloksena voitiin todeta, että kirjanpidot olivat pääasiassa kunnossa, eivätkä havaitut virheet tai puutteet sinällään ole esteenä yhdistysten vuoden 2015 tilitysten hyväksymiselle ja tulevien avustusten myöntämiselle.

Kassaero Vantaa –infossa koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, ettei Vantaa –infon Myyrmäen toimipisteessä todetun kassaeron lisäksi toimipisteen kassanhallinnassa ole muita puutteita.

Tarkastuksessa käytiin läpi kassatilanne –listat, tapahtumaluettelot, matkakorttien myyntiraportit, kassaan maksetut laskut, kassasta tehdyt tilitykset kaupungille ja poliisille sekä muu mahdollinen kassa-aineisto. Tarkastuksen perusteella kassanhoidossa ei havaittu olennaisia puutteita.

Työllisyyspalveluiden valmennustaloja koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että valmennustalotoiminnan hallintoa ja taloutta on hoidettu asianmukaisesti.

Tarkastushavaintojen perusteella voidaan todeta, että valmennustalojen riskienhallinnassa ja sisäisessä valvonnassa on kehitettävää. Vuonna 2013 työllisyyspalveluissa aloitetut sisäisen valvonnan kehittämistoimet ovat vielä kesken ja niitä on syytä jatkaa aktiivisesti. Lisäksi huomiota on syytä kiinnittää hankintojen delegointipäätöksiin ja siihen, että valmennustalojen myymien palvelujen ja tavaroiden hinnoitteluperusteista ja hinnoittelusta päätetään kaupungin johtosääntöjen määräämällä tavalla.

Konsernipalveluiden käyttötaloushankintoja koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että hankinnoissa noudatetaan hankintalainsäädäntöä ja kaupungin hankintaohjeistusta.

Konsernipalveluiden käyttötaloushankinnat on pääsääntöisesti tehty asianmukaisesti. Puutteita oli lähinnä eräiden taloushallinnon ohjelmistojen kilpailuttamisessa. Lisäksi henkilöstöruokailuun liittyvät hankintamenettelyt on syytä selvittää.

Konserniohjausta ja –valvontaa Vantaan kaupungissa koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että kaupunki toteuttaa konserniyhteisöjen ohjausta ja valvontaa riittävällä ja asianmukaisella tavalla.

Tarkastuksen perusteella konserniohjauksessa ja -valvonnassa havaittiin kehittämistarpeita. Tarkastusraportissa kiinnitettiin huomiota mm. siihen toteutuuko konsernivalvonta ja –ohjaus kaikissa tilanteissa riippumattomasti ja objektiivisesti. Sisäisen tarkastuksen näkemyksen mukaan konserniahallinnon eräät työtehtävät tulee järjestää siten, että konsernivalvonta ja -ohjaus on aidosti riippumatonta ja objektiivista. Tarkastuksessa kiinnitettiin huomiota myös yhtiöiden hallitusten nimittämiseen ja siihen, toteutuuko hallitusten talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus kuntalain 47§:n 2 momentin edellyttämällä tavalla. Lisäksi kiinnitettiin huomiota tiedonkulkuun ja navigointeihin konserniahallinnon ja yhteisöjen välillä sekä tilintarkastajan rooliin ei vain tilinpäätöksen tarkastajana vaan myös osana yhtiöiden valvontaa.

Työllisyyspalveluiden tulosalueen hallintoa ja taloutta koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että tulosalue noudattaa kaupungin ohjeita ja että työllisyyspalveluiden hallintoa ja taloutta on hoidettu muutoinkin tarkoituksenmukaisella tavalla.

Työllisyyspalveluiden tulosalueen organisaatio on sekä linjassa että matriisissa. Sisäisen tarkastuksen näkemyksen mukaan tämä ei ole työllisyyspalveluiden tulosalueen tarkoituksenmukainen organisointitapa, koska mallissa on erittäin suuri riski siihen, että taloudelliset ja hallinnolliset vastuut sekä esimies-alaisuudet hämärtyvät. Tulosalueen sopimustenhallinta ei ole tällä hetkellä asianmukaisella tasolla. Lisäksi puutteita ilmeni delegointi- ja sijaistamispäätöksissä. Muilta tarkastetuilta osin tulosalueella oli noudatettu kaupungin ohjeita ja hallintoa ja taloutta oli hoidettu tarkoituksenmukaisella tavalla.

Konserni- ja asukaspalveluiden toimialalla tehtyjä jälkitarkastuksia olivat Talouspalvelukeskuksen hoitamat tytäryhtiöiden taloushallinnon tehtävät, KL-kuntahankintojen kilpailuttamat hankinnat ja Merkittävää yhteiskunnallista työtä tekeville järjestöille myönnettyt avustukset. Jälkitarkastusten perusteella voidaan todeta, että tarkastusraporteissa suositellut toimintaa korjaavat toimenpiteet on toteutettu ehdotetulla tavalla.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Kuljetuskalustojärjestelmää koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa järjestelmän asianmukainen toiminta ja käyttö.

Tarkastushavaintojen perusteella voidaan todeta, että tarkastetun Kuljetuskalustojärjestelmän toiminta ja käyttö ovat kokonaisuutena katsoen asianmukaista ja sisäinen valvonta on toimivaa.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalla tehtyjä jälkitarkastuksia olivat Pysäköinninvalvonnan Helga-tietojärjestelmä, Toimialan yleislaskutus, Rakennusvalvonnan tulosalueen hallinnon tarkastus, Tilakeskuksen kaksi puitesopimusta ja Maankäyttösopimukset. Jälkitarkastusten perusteella voidaan todeta, että tarkastusraporteissa suositellut toimintaa korjaavat toimenpiteet on toteutettu pääosin ehdotetulla tavalla.

Konserniyhtiöt

Vantaan kaupungin tytäryhtiöihin tehtiin viisi varsinaista tarkastusta ja kuusi jälkitarkastusta. Tarkastusraportit ovat salassa pidettäviä julkisuuslain 621/1999 24.1 § 15. kohdan mukaisesti.

Seuraaviin yhtiöihin tehtiin yhtiön toiminnan, talouden ja hallinnon kokonaistarkastus.

- Kiinteistö Oy Korson toimistokeskus
- Kiinteistö Oy Vantaan Peltolantie 5
- Korson Pienteollisuustalo Oy
- A-Tulkkaus Oy
- Vantaan Moottorirata Oy

Seuraaviin yhtiöihin tehtiin jälkitarkastukset: Tikkuparkki Oy, VAV Asunnot Oy (tietohallinto ja tietojärjestelmät), Kiinteistö Oy Kehäportti, Kiinteistö Oy Itäkehä, Kiinteistö Oy Kehäsuora ja Kiinteistö Oy Tikkurilan Keskustapysäköinti. Jälkitarkastusten perusteella voidaan todeta, että tarkastusraporteissa suositellut toimintaa korjaavat toimenpiteet on toteutettu ehdotetulla tavalla. Kehäyhtiöiden tutkintapyyntöön liittyvä esitutkinta on edelleen kesken.

3. Onnistumisen arviointi

Tarkastusten vaikuttavuus

Tarkastusten vaikuttavuutta arvioidaan tehtyjen toimenpide-ehdotusten ja suositusten toteutumisen seurannalla. Arviointi tapahtuu varsinaisten tarkastusten jälkitarkastusvaiheessa mittaamalla, kuinka monta prosenttia tehdyistä suosituksista ja ehdotuksista on johtanut toimintaa korjaaviin toimenpiteisiin. Tarkastuksissa tehdyistä ehdotuksista ja suosituksista on noin 85 % toteutunut jälkitarkastusvaiheeseen mennessä.

Koko toiminnan vaikuttavuus

Koko toiminnan vaikuttavuutta mitataan kaupunginjohtajalle ja apulaiskaupunginjohtajille osoitetulla asiakaspalautekyselyllä. Asiakaspalautteen arvoasteikolla 4-10 sisäisen tarkastuksen toiminta on arvostettu tasolle 9,2.

Käyttösuunnitelman toteutuminen

Vuoden 2016 käyttösuunnitelma alittui.

Käyttösuunnitelma	433 t€
Toteutuma 31.12.2016	423 t€
Toteutuma %	98 %